

Zveza za tehnično kulturo Slovenije

Kolekcija oblačil po vzoru modne oblikovalke Iris Van Herpen

Raziskovalno področje: tehnika in tehnologija

Sekundarno področje: tekstilstvo

Raziskovalna naloga

Avtorica: Sara Emeršič

Mentorici: Alenka Lukić in Maja Osrajnik

Srednja šola za oblikovanje Maribor

Murska Sobota, 2023

Vsebina

1. UVOD	5
2. CILJI IN HIPOTEZE	6
3. METODE DELA	7
4. TEORETIČNI DEL	8
4.1. IRIS VAN HERPEN	8
4.1.1. Življenjepis	8
4.1.2. Blagovna znamka	10
4.1.3. Delo	11
4.1.4. Dosežki in sodelovanja	14
4.2. Rapid Prototyping (Hitra izdelava prototipov)	16
4.3. KOLEKCIJA EARTHRISE (VZPON ZEMLJE)	18
4.3.1. Opis oblek	21
5. PRAKTIČNO DELO	29
5.1. Skice	29
5.2. Opis materialov	31
5.3. Izris krojev	32
5.4. Krojenje	34
5.5. Šivanje bodija	34
5.6. Šivanje krila	35
5.7. Izdelava dodatkov	36
5.8. Opis in simbolika oblik	38
5.9. Aritmija mladosti	39
6. REZULTATI	41
7. DUŽBENA ODGOVORNOST	42
8. ZAKLJUČEK	43
9. VIRI	44

Kazalo slik

Slika 1: Iris van Herpen	8
Slika 2: Kolekcija Chemical Crows.....	9
Slika 3: Iris van Herpen pri delu	11
Slika 4: Timsko delo	12
Slika 5: Kolekcija Voltage	13
Slika 6: Lady GAGA.....	14
Slika 7: Lady GAGA na kosilu	15
Slika 8: Ekspozat v muzeju	16
Slika 9: Kolekcija Earthrise 1	18
Slika 10: Kolekcija Earthrise 2	19
Slika 11: Posnetek astronavta	20
Slika 12: Domitille Kiger.....	21
Slika 13 (levo): Skok s padalom 1	22
Slika 14 (desno): Skok s padalom 2	22
Slika 15: Pred skokom.....	23
Slika 16: Vmesno popraviljanje obleke	24
Slika 17: Modra marmorna obleka.....	25
Slika 18: Bež obleka Magnetosphere	26
Slika 19: Futuristični nakit	26
Slika 20: Obleka z učinkom metulja.....	27
Slika 21: Predelana plastika iz oceana	28
Slika 22: Začetna skica	29
Slika 23 (levo): Vmesna skica.....	30
Slika 24 (desno): Končna skica.....	30
Slika 25: Tehnična skica bodija	31
Slika 26 (levo): Neopren	32
Slika 27 (sredina): Modri sukanec	32
Slika 28 (desno): Mehki til	32
Slika 29 (levo): Kroj bodija	33
Slika 30 (desno): Kroj z vzorcem za neopren.....	33
Slika 31 (levo): Sprednji del bodija v aplikaciji AutoCAD	34
Slika 32 (desno): Zadnji del bodija v aplikaciji AutoCAD	34
Slika 33: Izrezan vzorec iz neoprena.....	35
Slika 34: Vmesna faza pri izdelavi krila	36
Slika 35: Dodatki v aplikaciji AutoCAD.....	37
Slika 36: Izdelava dodatkov	37
Slika 37 (levo): Šivanje dodatkov.....	38
Slika 38 (desno): Šivanje pasu	38
Slika 39 (levo): Končni izdelek spredaj	41
Slika 40 (desno): Končni izdelek zadaj.....	41

POVZETEK

V raziskovalni nalogi sem predstavila kolekcijo oblačil po vzoru modne oblikovalke Iris van Herpen. Znana je po svoji pripravljenosti za eksperimentiranje in raziskovanje novih tkanin, ustvarjenih z mešanjem jekla s svilo ali smolo z železnimi opilki.

V raziskovalnem delu sem za boljšo izvedbo kolekcije najprej raziskala njeno življenje in delo. Nato sem se osredotočila na točno določeno kolekcijo, ki me je najbolj navdihnila, in jo podrobneje raziskala. Raziskala sem, kakšen je bil navdih za kolekcijo, katere materiale je uporabila, koliko videzov sestavlja kolekcijo in kako so narejene obleke.

V praktičnem delu sem sešila kolekcijo in vanjo vpletla tehnologijo laserskega rezanja tkanine. S tem sem tudi potrdila hipotezo, da je v oblačilo mogoče vključiti tehnologijo.

Namen naloge je bil, da dokažem, da se lahko z osnovnimi materiali in tehnikami naredi oblačilo, ki ni običajno, pri tem pa združuje tehnologijo in modo.

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentoricama za strokovno svetovanje, vso pomoč in podporo pri raziskovalnem delu.

Zahvaljujem se tudi za strokovno pomoč s področja oblikovanja uporabnih predmetov.

1. UVOD

V raziskovalni nalogi sem predstavila kolekcijo oblačil po vzoru modne oblikovalke Iris van Herpen.

Za raziskovanje me je navdihnila kolekcija Earhtrise od Iris van Herpen. Najbolj me je navdušil videoposnetek skoka s padalom, ki deluje, kot da oseba lebdi v zraku popolnoma mirna in samozavestna, medtem pa združuje elemente plesa, raziskovanja in inovativnega uma.

Cilj raziskovanja je, da se poskušam približati Iris van Herpen in v svojo kolekcijo vpletem nekaj elementov iz njene kolekcije Earhtrise.

Iris van Herpen je znana po združevanju tehnologije s tradicionalno visoko modo. Je prva modna oblikovalka, ki je v modni svet uvedla tehnologijo 3D-tiskanja Rapid Prototyping. Zato je bil moj glavni cilj, da raziščem njene metode dela, materiale in postopke, ki jih uporablja pri svojem delu, nato pa tudi sama poskusim v svojo kolekcijo vplesti nekaj tehnologije. Tako sem v tej kolekciji uporabila lasersko rezanje in to aplicirala v oblačilo.

2. CILJI IN HIPOTEZE

Cilji:

1. V oblačilo je možno vključiti lasersko rezano tkanino, ki jo sama izrišem.
2. Moja kolekcija bo vključevala elemente iz kolekcije Iris Van Herpen.

3. METODE DE LA

Svojo raziskovalno nalogo sem razdelila na dva dela: v prvem delu sem raziskala življenje Iris van Herpen in se poglobila v njeno kolekcijo Earthrise. Raziskala sem pisne in internetne vire ter prebrala nekaj njenih intervjujev. V drugem delu sem se osredotočila na praktično izvedbo kolekcije.

4. TEORETIČNI DEL

4.1. IRIS VAN HERPEN

4.1.1. Življenjepis

Iris van Herpen je nizozemska modna oblikovalka, rojena 5. junija 1984. Znana je po združevanju tehnologije s tradicionalno visoko modo. Je prva modna oblikovalka, ki je v modni svet uvedla tehnologijo 3D-tiskanja Rapid Prototyping. Deluje na prepletu mode, oblikovanja, tehnologije in znanosti. [14, 9]

Slika 1: Iris van Herpen

(https://img.washingtonpost.com/rf/image_1484w/2010-2019/WashingtonPost/2015/10/15/Others/Images/2015-10-15/Iris_van_Herpen_1331444932905.jpg?uuid=rDu7IHNoEeW6FDGPjoei_A)

Odraščala je v vasici Wamel, kjer je že kot majhna ustvarjalnost izražala s slikanjem, plesom in igranjem violine. Ukvarjala se je s klasičnim baletom, vendar se takrat ni zavedala, da bo njena karierna pot drugačna od te. Plesati je začela že zelo zgodaj, vendar je bil to le počasen prehod med njenim zanimanjem za ples in njeno materialnostjo in identiteto. [12, 14, 7]

V video posnetku je povedala, da je v mladosti moda ni zanimala, saj v vasici, kjer je živela, niso imeli televizije ali revij. Nekje pri 12 letih je začela obiskovati mesta in takrat je spoznala, kako transformativno je lahko oblačilo. To je začela povezovati s svojo fascinacijo nad preobrazbo lastnega telesa v plesu. [7]

Ko je šla v srednjo šolo, ki je bila v mestu, se je začela bolj zavedati svoje identitete in začela je izdelovati oblačila. To je bila pravzaprav za njo točka v življenju, ko je opazila, da ji je bilo zelo všeč delo z rokami. Medtem, ko je delala na kolekciji, ji ni bilo pomembno nič drugega

kot čista osredotočenost na delo. Pravi, da v resnici ni tipična modna oblikovalka. Veliko modnih oblikovalcev ima muzo, vendar je ona nima, saj gre za identiteto in ne za določeno osebo. Modna revija je namenjena temu, da ljudje vidijo njeno delo, ga nosijo in izkusijo. Vsaka kolekcija je podobna njej, saj je precej osebna. [6]

Van Herpenova se je naučila šivati, vesti in rezati vzorce. To jo je pripeljalo do študija modnega oblikovanja na Artez Institute of the Arts Arnhem, kjer je leta 2006 diplomirala in opravila pripravništvo pri Alexandru McQueenu v Londonu in Claudy Jongstra v Amsterdamu. [12, 14, 17]

Dizajn je pomenil materialnost, ples pa je bil na drugi strani zelo abstrakten. Po njenem mnenju se vse, kar je ustvarjeno v plesu, konča s plesom, a vse, kar ustvari v modnem oblikovanju, začne živeti svoje življenje, ko jih ustvari. [14]

Leta 2007 je predstavila svojo prvo kolekcijo "Chemical Crows" na tednu mode v Amsterdamu. Kolekcija je predstavljala medeninasta rebra 700 dežnikov, ki so bili nato ponovno sestavljeni za oblikovanje njenih oblačil. Kolekcija je odražala inovativno uporabo materiala in obdelavo. To je pritegnilo pozornost muzeja Groninger, ki je ponudil odkup nekaterih del zbirke. [12, 14]

Slika 2: Kolekcija Chemical Crows

(<https://cdn.cxainc.com/cxaprod/wp-content/uploads/2016/05/IVH-chemical-crows-website-spreads4-400x309.jpg>)

Leta 2007 je ustanovila svojo lastno linijo Iris van Herpen. Leta 2011 je nizozemska oblikovalka postala gostujoča članica pariške visoke mode. Od takrat Van Herpenova nenehno razstavlja svoje nove kolekcije na pariškem tednu mode. [11, 14]

Da bi se znebila stresa, preživlja čas s svojim fantom ali veliko bere. Rada skače s padalom, in meni, da je to ponastavitev telesa in duha. [14]

4.1.2 Blagovna znamka

Visoka moda Iris van Herpen je transformativna sila, ki presega meje in združuje multidisciplinarne tehnologije z zapletenim obrtništvom. Vizionarsko ustvarjalnost blagovne znamke spajajo pionirske tehnike in razkošni materiali, ki pogosto vzbujajo občutek avantgardnega čudesa. [13]

Pri Iris van Herpen vsako ustvarjanje podpirajo stebri, ki predstavljajo blagovno znamko – narava, arhitektura, umetnost in ples. Občutek organske prisotnosti, ki izhaja iz lahkotnosti in gibanja teksture, je v središču oblačila. V salonu črpa spodbude iz naravnega sveta, njegove krhkosti in možnosti, od simbioze do zvočnih valov, sinestezije do podzemlja. Niti navdiha izhajajo iz biomimikrije ali možganskih nevronov, iz podnebja ali klime. Slavne teme nastanejo pri begu, se najdejo v glivah ali se poglobijo v globine globokomorskih jarkov. Nenehno težijo k razvoju iz prejšnje kolekcije, dizajni iščejo neznano in si prizadevajo vizualizirati neopazen navdih za njimi. [13]

Atelje ima sedež v Amsterdamu na Nizozemskem, kjer se rojevajo in gojijo nove tehnike, izdelava je natančna, oblačila pa so individualno poimenovana. Njena modna hiša predstavlja počasno modo, oblikovanje na preišljen in sodelovalen način, uporabo pristopov, ki so trenutni, in utiranje poti za multidisciplinarne modele. [13]

V zadnjih 10 letih je zgradila svoj atelje skupaj s tehnikami in materiali, ki so jih sami ustvarili. Nekaterih od teh materialov in tehnik ne more narediti nihče drug in za van Herpenovo je to res velik uspeh. Znana je tudi po uporabi materialov, kot so zmajeva koža, sintetična vrvica za čolne ali kitove kosti. [17, 7]

Za svojo modno hišo si želi, da bi ponovno izumila trgovino kot motor inovacij, ki spodbuja trajnost, saj se narava in materialnost zrcalita v njegovem interdisciplinarnem pristopu k umetnosti in modi. Vsaka kolekcija oz. zbirka oblačil je nova pot, ko se oblikovalka poda izven današnje definicije oblačila in pri tem raziskuje nove oblike izražanja za bolj pomenljivo, raznoliko in zavestno modo prihodnosti. [13]

Slika 3: Iris van Herpen pri delu

(<https://images-prod.dazeddigital.com/2000/azure/dazed-prod/1280/1/1281547.jpg>)

Ekološka in inovativna ženskost se izraža skozi najmodernejšo visoko modo, ki močno in neustrašno sprejema individualnost. Skozi simbiotična sodelovanja z umetniki blagovna znamka izziva prihodnost mode s premišljanjem prej nepredstavljenih načinov visoke mode. [13]

4.1.3 Delo

Njenega dela ni mogoče preprosto opredeliti kot modno oblikovanje, pravzaprav presega svet mode in izraža druge oblike umetnosti. Nenehno eksperimentira z nekonvencionalnimi materiali, inovativnimi tehnikami in naprednimi tehnologijami. [14]

Znana je po svoji pripravljenosti na eksperimentiranje in raziskovanje novih tkanin, ustvarjenih z mešanjem jekla s svilo ali smolo z železnimi opilki. V svoje kolekcije vključuje nepričakovane izbire materialov vse od zobnikov in dežnikov do magnetov. [9]

Za vsako kolekcijo si vzame kar nekaj časa, da dobi navdih, ki izvira iz različnih področjih. To ni nikoli ena sama tema, ampak je nekakšna zgodba, ki jo spremlja ves mesec. [7]

Začelo se je s knjigo o zvezdni kartografiji, ki jo je imela. Tam so bile čudovite risbe o tem, kako smo povezani v celoten sistem, o soncu, luni in zvezdah, pa tudi o znanosti, ki jo je vizualizirala in uporabila za svoje izhodišče. [7]

Nikoli se ne ukvarja z risanjem ali oblikovanjem. Najprej začne izdelovati materiale in šele nato oblačila, saj se med izdelovanjem pogosto spremeni dizajn. Tudi ko začne izdelovati oblačila, še ne ve, kakšen bo končni rezultat. To je precej kaotičen proces, vendar Iris van Herpen meni, da je ravno zaradi nepričakovanosti končni izid boljši. Bolj ko razmišlja vnaprej in načrtuje, manj zanimiv postane proces izdelave. Zanj je že sam postopek zelo pomemben. [7]

Slika 4: Timsko delo

(<https://www.faz.net/ppmedia/1.7309676/default-retina>)

Sprva je pri svojem delu uporabljala tkanine, vendar jo je to omejilo pri kiparstvu in gradnji novih struktur in oblik. Tako je na svoj seznam dodala različne netipične materiale za uporabo pri ustvarjanju svojih izjemnih dizajnov. Ob upoštevanju tega ni presenetljivo, da se pri njenem delu uporabljata besedi skulptura in kiparstvo. [14]

V njenih zasnovah igra ključno vlogo gibanje. Zelo pomembna je analiza, kako se telo in dizajn spreminjata in se med vsakim gibanjem obnašata skupaj. [14]

Vsaka kolekcija je prizadevanje za preseganje današnje definicije oblačila in raziskovanje novih oblik izražanja za bolj smiselno, raznoliko in zavestno modo za prihodnost. [13]

Njene modne kreacije so v modnem svetu opredeljene kot umetniške. Običajno so nato razstavljene v muzejih, saj se na njena dela pogosteje uvršča v likovno umetnost kot pa med oblikovno nosljive izdelke. [9]

Pri kolekciji Voltage je raziskala interakcijo med oblačili in etiko. Za svojo mikrokolekcijo je uporabila tehnologijo Scanning Electron Microscope. Ta tehnologija ni znana le po uporabi unikatnih materialov, temveč tudi po ustvarjanju lastnih materialov. [11]

Slika 5: Kolekcija Voltage

(https://www.irisvanherpen.com/_uploaded/voltage-show/IvH-Voltage-434-50.jpg)

Medsebojna povezanost vseh stvari je Van Herpenina stalna skrb. [18]

Oblikovalčev premik od mikro k makro prihaja v času, ko tudi večina sveta počasi prehaja iz zapredka doma nazaj v širši svet, ki se na žalost zdi razdeljen in neenoten. [18]

»Če pogledate Zemljo iz vesolja,« je dejala van Herpen, »vidite prostor brez meja, brez hierarhij in resnično lahko vidite, da je to živ organizem, in to je pravzaprav zelo star koncept, ki se

imenuje anima mundi. Vedno bolj, tudi skozi znanost, začnemo razumeti, da je verska misel dejansko resnična, vse je odvisno od vsega.« [18]

»Moda je instrument za spremembe, da nas čustveno prestavi. Skozi bioniko pogledam sile za oblikami v naravi, ti vzorci in naravni cikli so moj vodnik za raziskovanje novih oblik ženskosti za bolj zavestno in trajnostno modo za prihodnost.« - Iris van Herpen [13]

4.1.4 Dosežki in sodelovanja

Od leta 2009 dalje je pop zvezdnica Lady Gaga večkrat nosila njene kreacije.

Slika 6: Lady GAGA

(https://www.irisvanherpen.com/_uploaded/202005/Iris-LG-LRG.jpg)

Nagrade in priznanja:

- revija TIME 3D-natisnjene obleke Iris van Herpen uvršča med 50 najboljših izumov leta 2011.
- nagrada ANDAM Grand Prix (2014)
- nagrada STARTS, ki jo podeljuje Evropska komisija (2016)

- nagrada Johannesesa Vermeerja, nizozemska državna nagrada za umetnost (2017) [11]

V letih me 2009 in 2011 je prejela številne nagrade na dogodkih, kot so Mercedes Benz Fashion Awards, Dutch Accessory Awards, Dutch Fashion Incubator Awards, Dutch Media Awards ... [14]

Njena blagovna znamka sodeluje z navdihujočimi ženskami, kot so Cate Blanchett, Beyoncé, Scarlett Johansson, Lady Gaga, Fan Bingbing in Naomi Campbell. [13]

Leta 2012 je Lady Gaga nosila po meri narejeno sijočo črno obleko za kosilo ob njeni predstavitvi parfuma Fame. Oblika steklenice parfuma je služila kot navdih za obleko, ki jo je Van Herpenova konstruirala iz lasersko rezanih trakov črnega akrila. Uporabila je tudi silikon, železo in smolo. [11]

Slika 7: Lady GAGA na kosilu

(https://www.irisvanherpen.com/_uploaded/blog-fotos/lady-gaga-macys-fame-launch-27_1-LRG.jpg)

Pri izvajanju interdisciplinarnih raziskav van Herpenova pogosto sodeluje z različnimi umetniki pri ustvarjanju edinstvenih stvaritev. Sodeluje z belgijskim podjetjem Materialise NV za

tiskanje njenih modelov. Sodelovala je z Nanine Linning (plesalka in koreografinja), Bartom Hessom (vizualni umetnik), Danielom Widrigom, Julio Koerner in Isaiejem Blochom (arhitekta), Stephenom Jonesom in Irene Bissemaker, Zachom Goldom, Taro Dougans (grafični kreatorji), Joeyom Yungom (pevec), Heaven Tanudiredja (oblikovalec nakita) in Joostom Vanderbrugom (filmski režiser). Njene kreacije so nosili vrhunski zvezdniki in zvezde, med drugim Björk, Daphne Guinness in Lady Gaga. Van Herpenova za svoje najnovejše zbirke sodeluje z umetniki, kot sta Anthony Howe in arhitektka Neri Oxmann. S svojo nekonvencionalno uporabo materiala je ustvarila ime s prozorno akrilno, silikonsko, tkanino iz mikrovlagen in poliestrsko filmsko čipko. [12, 14]

S svojo skulpturalno in arhitekturno naravo so njena dela razstavljena v različnih muzejih, vključno z newyorškim Metropolitan Museum of Art, Kraljevim muzejem v Torontu in Muzejem Groninger. Van Herpenin znanstveni navdih je prav tako privedel do sodelovanja s CERN, Evropsko organizacijo za jedrske raziskave, in Tehnološkim inštitutom Massachusetts. [12]

Slika 8: Ekspонат v muzeju

(<https://collectionapi.metmuseum.org/api/collection/v1/iiif/172962/1900413/restricted>)

4.2 Rapid Prototyping (Hitra izdelava prototipov)

Hitra izdelava prototipov ustvari predhodno različico izdelka za oceno dizajna in njegove funkcionalnosti. [8]

Hitro prototipiranje (RP) je hitra izdelava fizičnega dela, modela ali sklopa z uporabo 3D-računalniško podprte zasnove (CAD). Izdelavo prototipov je mogoče večkrat ponoviti, saj med postopkom načrtovanja novega izdelka z uporabo preizkusnih podatkov poskušamo doseči želeni izdelek. [16,8]

Je razmeroma nov izraz in v najpreprostejši obliki pomeni hitro ustvarjanje prototipa za vizualno in funkcionalno ovrednotenje dela ali nekaterih njegovih lastnosti. Včasih so posamezni deli hitro izdelani ločeno in sestavljeni za testiranje prototipa izdelka. [8]

Prototip je predhodna različica končnega izdelka, ki se uporablja za ovrednotenje dizajna, testiranje tehnologije, analizo principa delovanja in zagotavljanje specifikacij končnega izdelka. Prototipi so sestavni del inženirskega oblikovanja izdelkov in, kar je še pomembneje, so pomembni pri razvoju novih izdelkov. [8]

Ta vrsta prototipa se lahko opravi na veliko različnih načinov in vključuje več tehnik. Pri hitri obdelavi so to litje, nalivanje in iztiskanje.[15, 16]

Hitra izdelava prototipov ni enaka 3D-tiskanju, saj se v sodobnem procesu razvoja izdelkov hitro izdelovanje prototipov običajno uporablja poleg izrazov, kot sta »3D-tiskanje« in »aditivna proizvodnja« predvsem zato, ker je 3D-tiskanje najprej postalo pomembno kot način hitre izdelave prototipov. [8]

Razlika med hitro izdelavo prototipov in 3D-tiskanjem: 3D-tiskanje ali aditivna proizvodnja je proizvodni proces, medtem ko je izdelava prototipov rezultat ali končni izdelek. Poleg tega bi lahko samostojno 3D-tiskanje ali druge postopke uporabili za ustvarjanje hitrih prototipov. [8]

Na splošno je hitra izdelava prototipov bolj namenjena za posamezne dele kot za sklope. Zato bodisi več kot en hitri prototipni del sestavlja sklop ali pa se en sam hitri prototipni del uporabi za testiranje in ovrednotenje celotne oblike, kot je model. [8]

Prototipe je mogoče kategorizirati glede na zahtevano stopnjo natančnosti, stopnjo razvoja izdelka in namen. Ni nujno, da so hitri prototipi videti kot končni izdelki in se lahko razlikujejo glede na to, kaj želi oblikovalec izdelka s prototipom doseči. Stopnja natančnosti prototipa se lahko razlikuje od nizke do visoke v funkcionalnosti, videzu, uporabniškem vmesniku in velikosti. [8]

4.3 KOLEKCIJA EARTHRISE (VZPON ZEMLJE)

Iris van Herpen je svojo kolekcijo Earthrise predstavila na pariškem tednu mode 5. julija 2021.

Izvrstna in dovršeno izdelana oblačila brezhibno združujejo vodne motive in barve v dinamično kolekcijo, osredotočeno na ohranjanju okolja tako v estetskem kot materialnem smislu. [19]

Slika 9: Kolekcija Earthrise 1

(https://static.dezeen.com/uploads/2021/07/iris-van-herpen-parley-ocean-earthrise-fashion-_dezeen_2364_col_15-scaled.jpg)

Slika 10: Kolekcija Earthrise 2

(<https://www.thisiscolossal.com/wp-content/uploads/2021/07/van-herpen-6-640x425@2x.jpg>)

Iris van Herpen je za to kolekcijo našla navdih v cikličnih procesih »neopisljive lepote« na našem planetu. Kolekcija vključuje obleke iz recikliranih plastičnih tkanin Parley for the Ocean, ki si prizadeva za zaščito vodnih teles planeta pred onesnaženjem in nadaljnjo degradacijo. [1,19]

Pet izdelkov v zbirki, vključno z obleko Kigerjeve, je narejenih iz parley – tkanine iz oceanske plastike. Van Herpenova meni, da je sodelovanje še bolj ozavestilo ljudi o krhkosti našega planeta. [1]

Na prelomu prejšnjega stoletja je prišlo do izstrelitve Apolla 8. To je bilo prvo vesoljsko plovilo s posadko, ki je zapustilo Zemljino orbito in bilo priča vzponu Zemlje nad Lunino obzorje. Odprava je bila označena kot metamorfna realizacija, ki je preseгла takratno znanost in ostala ključni trenutek v naši evoluciji. Prav ta dogodek je pomenil še dodaten navdih za kolekcijo Vzpon Zemlje. Prizor, ki so ga videli astronauti, je fotografiral Bill Anders. [1,18]

Slika 11: Posnetek astronavta

(http://www.nasa.gov/sites/default/files/thumbnails/image/apollo_8_earthrise_1968_as08-14-2383.jpg)

Kolekcijo sestavlja 19 različnih kreacij, ki pripovedujejo o krožnih procesih, ki uvajajo spremembe v našem čutečem svetu s tkanjem simbolistike niti med obrtniškim krojenjem in organsko izdelavo, ki izhaja iz dožemanja našega sveta kot enega živega in dihajočega organizma. [2,10]

Oblikovalka je povedala, da je Earthrise podoba našega planeta brez državnih meja in brez hierarhij. Zbirka temelji na temah svobode, raziskovanja, neustrašnosti in pustolovščine. [1]

Earthrise simbolizira premik antropocentrične perspektive - naše razločevanje časa se še nikoli ni zdelo tako spektralno. Ta novi etos, katerega naloga je bila čutiti, namesto da bi štela, je bil oblikovan kot »strmenje v Zemljo«, da bi opazovali zapletenost tega kozmičnega pogleda in veličastnost naše mitosfere. [18]

Van Herpenova se je sklicevala na dve jedrni tehniki oblikovanja, da bi prikazala vzpon Zemlje kot živ, dihajoč organizem. Najprej je uporabila fino tehniko vezanja v kosih, ki je vključevala plastno tkanino. Predmeti izražajo ta koncept tako, da so zgrajeni iz ogromne količine zapletenih organskih plasti. Te se med seboj prepletajo kot »mreže gibanja«. [1]

Da bi poosebila planet Zemljo je oblikovalka uporabila obliko kroga in zemeljske barve, kot sta hladno modra in kostno bela. Krog je vgrajen v vse plasti procesa. Vse od vzorca, ki se izdeluje, do ročno izdelane krožne tehnike, v kateri so videzi narejeni iz tisoče posameznih krogov, ki se rahlo prekrivajo. [1]

4.3.1. Opis oblek

Da bi izzivala neizmernost vesolja, ki obdaja naše zemeljsko zatočišče, je Iris van Herpen, navdušena nad zapeljivimi starodavnimi človeškimi sanjami, da bi poletela v stratosfero neznanega, sodelovala s francosko svetovno prvakinjo v padalstvu Domitille Kiger. Po mnenju oblikovalke je prva tovrstna športnica, ki je med nastopom v zraku nosila oblačila visoke mode.[2]

Slika 12: Domitille Kiger

(https://media.licdn.com/dms/image/C4E03AQEhSggOKh8OpQ/profile-displayphoto-shrink_800_800/0/1586271867421?e=2147483647&v=beta&t=uWvGVCy-PqNqtZmKKoCI7nDymfIYsfGvezWkJn0zJPo)

Sam vrhunec te kolekcije prikazuje eno samo osebo, ki lebdi v zraku in med tem združuje elemente plesa, raziskovanja in inovativnega uma. Ultimativnost, mehkoča in nežnost visoke mode so tako prvič združeni z ekstremnim športnim padalstvom, ki zahteva vrhunsko odpornost in žilavost.[2]

Iris van Herpen je povedala, da si je za kolekcijo Vzpon Zemlje upala potisniti občutljivo tridimenzionalno obleko v skrajno sfero odpornosti 300 km na uro, da bi našla končne koticke vzdržljivosti v izdelavi visoke mode. [2]

Z gracioznim nebesnim plesom Kigerjeve je bil utelešen nov pomen zemeljske svobode. Z izjemno hitrostjo in koreografijo Kigerjeve med plesom na nebu obleka razkrije turbulenco zapletenega ročnega dela. Njena obleka je izdelana iz tisočih modih krogov v barvnih prelivih, ki utelešajo naš »modri marmorni« dom. [2,18]

Slika 13 (levo): Skok s padalom 1

https://scontent-vie1-1.xx.fbcdn.net/v/t1.6435-9/209965521_2303140019821186_6900225719650684757_n.jpg?stp=cp0_dst-jpg_e15_p320x320_q65&nc_cat=106&ccb=1-7&nc_sid=8024bb&nc_ohc=gQQ8q-MVdikAX8Rtbg-&nc_ht=scontent-vie1-1.xx&oh=00_AfD6ugDG0WhDwtZHOi1dmdwcY-tOkdkqH2fq1ALCWDgTsw&oe=6413FEC8

Slika 14 (desno): Skok s padalom 2

https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.vogue.co.uk%2Ffashion%2Farticle%2Firis-van-herpen-couture-aw21-interview&psig=AOvVaw202nluPGfRnDXWlOF0m03E&ust=1676538079556000&source=images&cd=vfe&ved=0CA0QjRxqFwoTCKiikJmVl_0CFQAAAAAAdAAAAABao

Kigerjeva je povedala, da je bila med skokom zelo osredotočena, saj je skakala brez čelade, brez višinomera in v oblačilu, ki je povzročilo velik upor, zaradi česa je bilo gibanje pri letenju težje kot običajno. [21]

Oblikovalka je obleko ustvarila tako, da je potisnila svojo tehniko in vizijo v nove razsežnosti. Izdelovanje obleke je vključevalo veliko poskusov in napak. Večina poskusov je bilo opravljenih v vetrovnikih, ki se uporabljajo za skok s padalom v zaprtih prostorih. Izziv, ki si ga je zadala van Herpenova, je bil združiti delikatnost izdelave z izjemno vzdržljivostjo, ki je potrebna za dobro izvedbo skoka. Sama je tudi povedala, da je to bil zanjo kar velik izziv, saj je imela na začetku veliko napačnih predstav o tem, kaj bo delovalo in kaj ne. [5,18]

Končni rezultat je bila občutljiva in obstojna obleka s pridihom bluesa. Obleka je bila tudi primerno ženstvena, kar je bilo za oblikovalko zelo pomembno, saj Kigerjeva deluje na področju, kjer prevladujejo moški. [5,18]

Slika 15: Pred skokom

(<https://www.skydivemag.com/new/wp-content/uploads/2021/07/Domi-Fashion-2-by-Alex-Aimard-1024x1024.jpeg>)

Glavna tehnika je prefinjeno izdelana iz tisočih majhnih krogov različnih velikosti in barvnih odtenkov, ki ustvarjajo optično iluzijo gibanja in globine, vsak krog pa je ročno izrezan in ima majhen milimetrski obris, ki je prav tako izrezan in nameščen ločeno. Potrebni je bilo veliko truda in odličnih veščin šivanja, da obleka med skokom ni popustila. Po vsakem skoku so morali obleko popravljati. Čeprav je bil videoposnetek videti kot neskončne sanje, je bilo vloženega veliko dela. [20, 21]

Slika 16: Vmesno popravljanje obleke

(https://www.vogue.pt/media/content/Iris_van_Herpen_AW21_22_Earthrise_-_Skydive_Imagery_by_Jenny_Norin_III_1.jpg)

Oblikovalka se vedno sprašuje, kaj bi lahko bila visoka moda. Da bi v svet mode prinesla nove perspektive, sklepa zaveznitva z znanostjo in redno sodeluje z ljudmi zunaj modne industrije. Kigerjevo je izbrala zato, ker je po njenem mnenju ona zelo simbolična figura, ki uteleša ženske lastnosti. To so svoboda, pustolovščina in moč. [5, 18]

Van Herpenova je svoj prvi skok s padalom opravila pri 17 letih. To je bila zanjo izkušnja, ki je ne bo nikoli pozabila. Od takrat naprej vedno spremlja dela padalskih šampionov, kot je Domitille. Iris svoje življenje posveča oblikovanju blaga in drapiranju, pri Domitille pa je njeno življenje odvisno od tega, ali se bo blago pravilno raztegnilo. Tako je z njo prvič govorila, ko je Domitille prišla v njen studio, kjer sta govorili o podobnostih preseganja meja v njihovih življenjih. To se je Iris zdela zelo lepa kombinacija, saj nekateri skoku s padalom pravijo šport, ona pa ga vidi tudi kot umetniški izraz. [20]

Modra marmorna obleka je narejena iz ročno rezanih krogov v različnih modrih odtenkih. Oblečilo dopolnjuje prosojen nosni del, ki ga je oblikoval umetnik James Merry. [3]

Slika 17: Modra marmorna obleka

(<https://image-cdn.hypb.st/https%3A%2F%2Fhypebeast.com%2Fwp-content%2Fblogs.dir%2F6%2Ffiles%2F2021%2F07%2Fparley-iris-van-herpen-haute-couture-collab-2.jpg?q=80&w=1000&cbr=1&fit=max>)

Bež obleka Magnetosphere je izdelana v sodelovanju z Roganom Brownom, ki ustvarja ročno rezane večplastne skulpture, ki temeljijo na znanstvenih ilustracijah narave. Njegov skulpturni kos za to kolekcijo je narejen iz lasersko rezanih reliefov, ki spominjajo na koralne grebene in mikrobnе strukture. Oblikovalcu sta proces in materialnost najpomembnejša, saj se veliki ročno in lasersko rezani deli secirajo iz lista za listom papirja na previden znanstveni način s skalpelom ali laserjem, kar včasih traja več mesecev, počasno dejanje rezanja pa se ponavlja - dolgotrajni procesi, ki prevladujejo v naravi: rast, propad in ponovna rast. Natančne podrobnosti presegajo zaznavo očesa, kjer se tkanina zaradi močne sile trga in širi v več smeri hkrati. Atelje je vključil elemente njegove natančne tehnike v lastne procese, da bi še posebej močno poudaril čipkaste bele obleke. [2, 3, 18, 19]

Slika 18: Bež obleka Magnetosphere

(<https://www.thisiscolossal.com/wp-content/uploads/2021/07/van-herpen-1-640x853@2x.jpg>)

Umetnik James Merry je odgovoren za futurističen kovinski nakit, medtem ko je Eichi Matsunaga ustvaril dolge, izbočene nohte. [19]

Slika 19: Futuristični nakit

(<https://www.thisiscolossal.com/wp-content/uploads/2021/07/van-herpen-7-scaled.jpg>)

S Casey Curran je Iris razvila kinetično obleko, ki jo je navdihnila krogla. Casey Curran je ustvarila kinetične črte, ki valovijo čez eno obleko v očarljivem modro-belem prelivu. Tokrat je to, namesto da bi poudarjala turbulenco naših planetov, dejansko bolj povezano z učinkom metulja, tako da ima vsak gib, ki ga naredite, učinek na nekaj drugega, vsaka krogla je medsebojno povezana, saj ko se premakne ena, se vse ostale premikajo v valovih. [18,19]

»Modi želim dati nov pomen – dati ji pomembnost v dobi tehnologije,« je dejala Iris van Herpen. »Modo vidim kot laboratorij širše slike mode in moj cilj je pokazati, da moda ni od včeraj. Upam, da bo visoka moda motor napredka v naši hitro spreminjajoči se digitalni dobi.« [10]

Slika 20: Obleka z učinkom metulja

(https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.irisvanherpen.com%2Fcollections%2Fearthrise&psig=AOvVaw2TQlgwwzO_sY2FSNb8VU1H&ust=1676574964153000&source=images&cd=vfe&ved=0CBAQjRxqFwoTCIC1IMuemPOCFQAAAAAdAAAAABAJ)

Ocean Plastic- Parley

Globalno čistilno omrežje Parley deluje v sodelovanju z lokalnimi skupinami in vladami po vsem svetu za odstranjevanje plastičnih odpadkov z oddaljenih otokov, obal in voda. Nikoli ne gre samo za čiščenje. Njihov cilj je poučiti skupnosti, zlasti mladino, pri gibanju za konec onesnaževanja morja s plastiko. [4]

Ustvarili so vrsto vrhunskih materialov za športno, modno in luksuzno industrijo, narejenih iz prestižnih in predelanih morskih plastičnih odpadkov. Njihov namen je, da z njimi spodbudijo in opolnomočijo ustvarjalne industrije za izgradnjo boljše prihodnosti. [4]

Parley for the Oceans [kampanja za zaščito oceanov] je vključevala odvzem plastike, iz oceanov in njeno predelavo v izjemno občutljivo in fino tkanino. [20]

Slika 21: Predelana plastika iz oceana

(<https://images.squarespace-cdn.com/content/v1/52e1b262e4b06ef060506756/1544657899147-AGYDETQ6GDF1E47U7VU3/Hero-Final.jpg?format=1500w>)

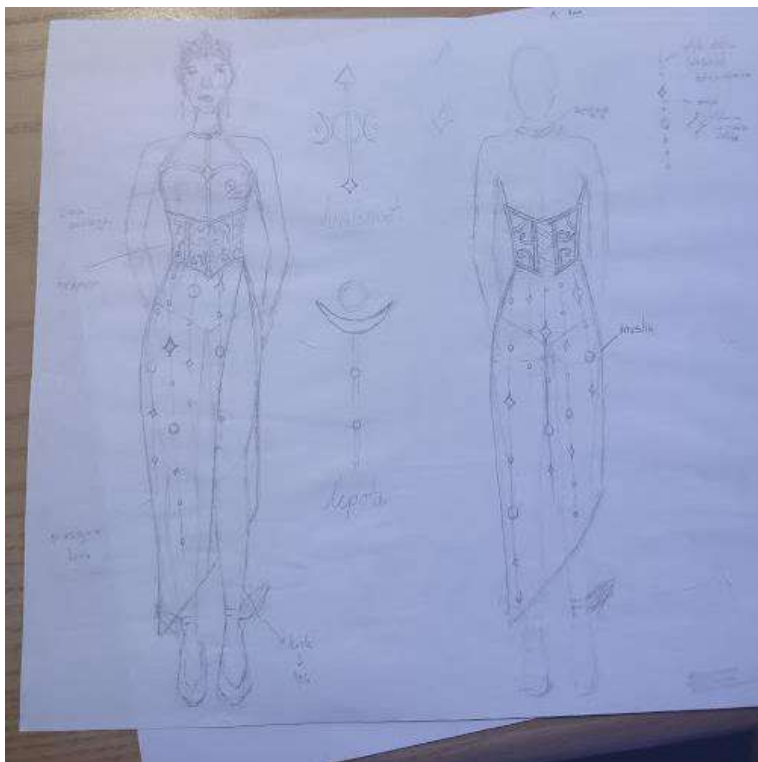
5 PRAKTIČNO DELO

Za svoj navdih sem izbrala kolekcijo Vzpon Zemlje modne oblikovalke Iris van Herpen.

Kot osnovo za kreacijo sem uporabila bodi, ki sem ga nato poljubno modelirala, spreminjala in dodajala različne elemente.

5.1 Skice

Začela sem z zbiranjem slikovnega materiala kolekcije Vzpon Zemlje. Sledilo je zbiranje idej in hitre skice. Najprej sem se bolj nagibala k vilinskemu slogu oblačila, a sem nato to idejo zavrgla, ker mi ni bila všeč.

Slika 22: Začetna skica

(lasten vir)

Po vzoru modne oblikovalke Iris van Herpen, ki izdeluje oblačila s pomočjo tehnologije, sem tudi jaz v svojo kolekcijo poskušala vplesti nekaj tehnologije. Zato sem si zamislila, da bi s pomočjo laserja na tkanini dobila zanimiv vzorec.

Tako sem začela zbirati nove ideje. Risati sem začela tako, da sem najprej na modelu izrisala bodi, nato pa na njega dodala vzorec, ki pa se je od skice do končnega izdelka spremenil. Ugotovila sem, da je sam bodi na telesu deloval preskromno, zato sem mu dodala tudi dolgo krilo. Kasneje sem dorisala še dodatke na krilu.

Slika 23 (levo): Vmesna skica

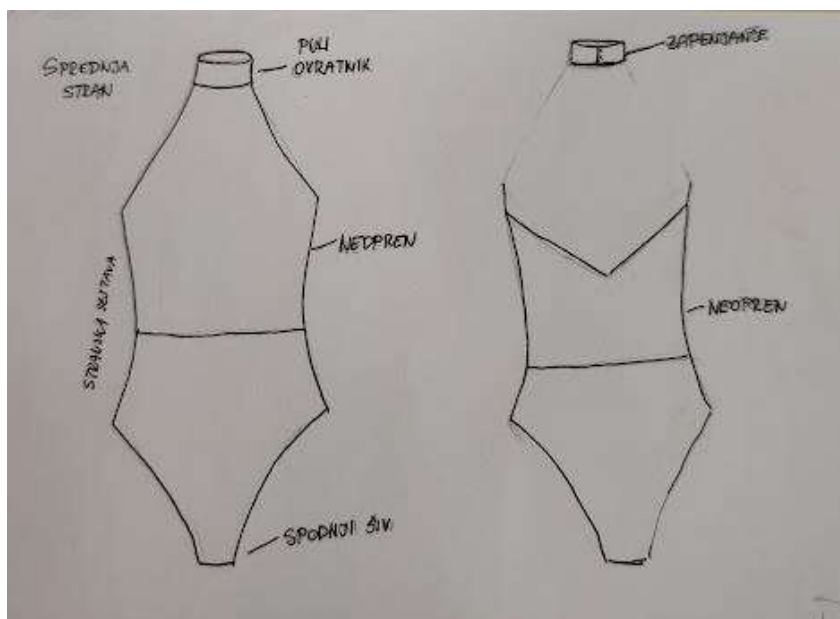
(lasten vir)

Slika 24 (desno): Končna skica

(lasten vir)

Za izbrani model sem nato narisala še tehnično skico, na podlagi katere sem določila porabo tkanine in druge dodatke, kot so zadrge in gumbi. Sledil je nakup tkanine in dodatkov.

Slika 25: Tehnična skica bodija

(lasten vir)

5.2 Opis materialov

Za bodi sem izbrala črn džersi, ki smo ga dobili v šoli. Džersi (originalno jersey) je mehka, pogosto elastična tkanina, pletena iz volne, bombaža, svile ali sintetičnih vlaken.

Uporablja se ga predvsem za izdelavo ženskih vrhnjih oblačil. Ime izvira iz najbolj znanega in največjega otoka v Rokavskem prelivu Jerseyja, kjer so prvi izdelovali to tkanino. [22]

Krilo sem sešila iz mehkejšega tila, ki sem ga kupila v dveh odtenkih modre. Til je tanka mrežasta tkanina, ki se najpogosteje uporablja za izdelavo baletnih kril. Uporaben je za svečana oblačila, tančice, dekliške obleke, dodatke in tudi v dekorativne namene. Primeren je za podkrila, kjer želimo pridobiti volumen, v modnem svetu pa se vse bolj pogosto uporabljajo debelejšje mreže in mrežice. [23]

Za vzorec na bodiju sem izbrala material neopren. Neopren (polikloropren) je družina sintetičnih kavčukov, ki se proizvajajo s polimerizacijo kloroprena. Ima dobro kemično stabilnost, zaradi česar ga lahko režemo z laserjem in ohranja prožnost v širokem temperaturnem območju. Neopren se uporablja v najrazličnejših komercialnih aplikacijah, kot so ovitki za prenosne računalnike in ortopedski oporniki, uporabljajo pa ga tudi za potapljaške obleke. [24]

Dodatki so narejeni iz prozornega pleksistekla. Pleksisteklo je sintetični material na osnovi polimetil metakrilata, ki ima visoko sposobnost prenosa svetlobe. Material je bolj fleksibilen in plastičen kot silikonsko steklo, zato je popularen. Sama sem se zanj odločila zaradi prosojnosti in prenosa svetlobe.[25]

Vse te elemente sem povezala z elastičnim laksom. Navaden prosojen ali barven laks različnih debelin in dolžin je osnova za izdelovanje nakita. Njegova elastična različica se sicer lahko zavozla, a se zaradi gladke površine tudi zlahka razvozla. Primeren je za izdelavo vseh vrst ogrlic in zapestnic. [26]

Slika 26 (levo): Neopren

(lasten vir)

Slika 27 (sredina): Modri sukanec

(lasten vir)

Slika 28 (desno): Mehki til

(lasten vir)

5.3 Izris krojev

Začela sem tako, da sem s pomočjo mentorice narisala osnovni kroj za bodi, ki je moral biti prilagojen oz. zmanjšan zaradi raztegljivosti tkanine. Ta kroj sem nato prerisala na bel papir, temu pa je sledilo modeliranje. Na podlagi skice sem na sprednjem delu bodija dorisala puli ovratnik in kroj prilagodila tako, da so bila ramena odprta. Zadnji del bodija je ostal odprt do polovice hrbta. Narisala sem tudi kroj za ovratnik. Celotni novi obliki sem dorisala še dodatke za šiv in jih nato izrezala.

Slika 29 (levo): Kroj bodija

(lasten vir)

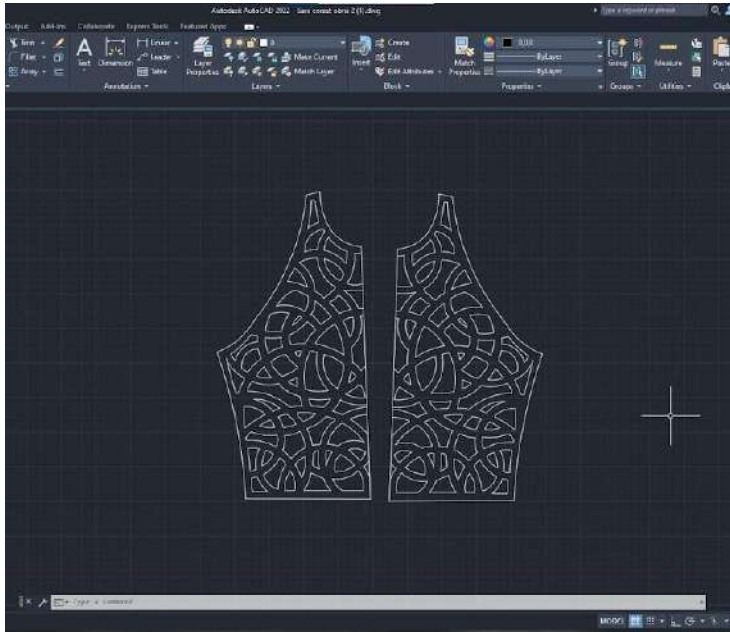

Slika 30 (desno): Kroj z vzorcem za neopren

(lasten vir)

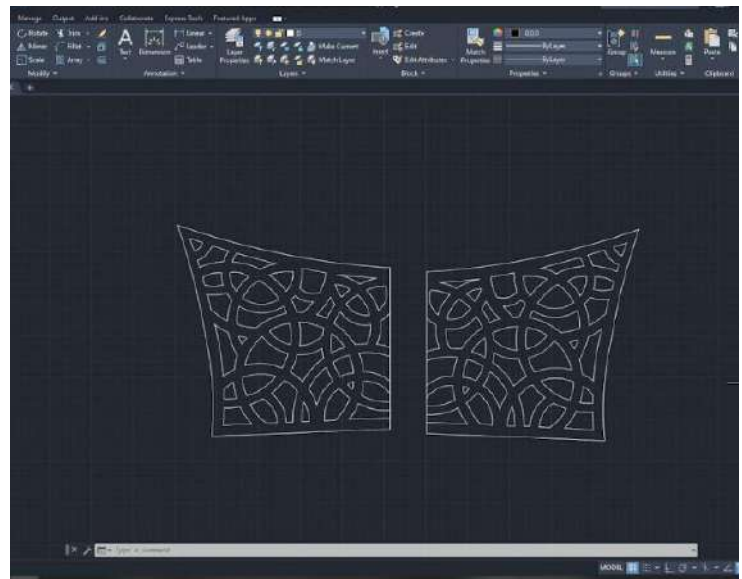
Potrebovala sem tudi kroj za vzorec iz neoprena, ker je moral biti iste velikosti kot bodi, da se je lepo prilegel telesu. Prerisala sem ga v celoti od pasu navzgor. Kroj sem izrezala in ga prepognila na polovico. Na sprednji in zadnji kroj sem nato s pomočjo šestila narisala zapleten vzorec, kjer so se črte med seboj prepletale in prekrivale. Pomembno je bilo, da sem ohranjala dovolj velike razmake med krogi, saj so to bile kasnejše odprtine na neoprenu. Postopek sem morala večkrat ponoviti in radirati, da sem prišla do želenega vzorca. Ni bilo enostavno, a sem po dolgotrajnem risanju le uspela.

Oba krojna dela sem nato poskenirala in poslala v šolsko delavnico, kjer imamo laser za rezanje predmetov. Ker v nadaljevanju postopka nisem bila večča, sem prosila za strokovno pomoč. S pomočjo računalniške aplikacije AutoCAD so mi poskenirani kroj prerisali oz. izrisali in ga pripravili za rezanje z laserjem.

Slika 31 (levo): Sprednji del bodija v aplikaciji AutoCAD

(lasten vir)

Slika 32 (desno): Zadnji del bodija v aplikaciji AutoCAD

(lasten vir)

5.4 Krojenje

Krojne dele sem položila na pregib tkanine in jih s pomočjo ščipalk, ki služijo, da se tkanina med rezanjem ne premika, pritrdila. Nato sem vse skupaj izrezala in s kredo označila notranjo stran tkanine.

5.5 Šivanje bodija

Izdelovanje zgornje plasti iz neoprena je bilo zahtevnejše, kot sem sprva pričakovala, saj se je moral neopren prilagati obliki telesa. Od skice do končnega izdelka sem nekatere stvari spremenila, saj sem po pogovoru z učiteljico ugotovila, da prvotna ideja o korzetu iz neoprena ne bi mogla funkcionirati tako, kot sem želela, zato smo skupaj našli boljšo in učinkovitejšo rešitev.

Slika 33: Izrezan vzorec iz neoprena

(lasten vir)

Bodi sem zaradi raztegljivosti blaga šivala s štirinitnim strojem, prilagojenim za šivanje raztegljivih materialov (overlock) . Začela sem tako, da sem najprej na stransko sestavo bodija z navadnim strojem prišla neopren. To sem naredila tudi na zadnjem delu. Nato sem po stranski sestavi s strojem za opletanje sestavila sprednjo in zadnjo stran. Tudi spodnji del bodija sem sešila s štirinitnim strojem tako kot zgornji del.

Na vratni izrez sem nato z overlockom prišla puli ovratnik, ki sem ga pred tem na eni strani dolžine opletla. Na vsakem koncu sem nato izdelala lep zaključek. Da bi lahko bodi oblekli, sem na zadnji strani pulija prišla dva pritiskača za zapiranje.

5.6 Šivanje krila

Začela sem tako, da sem najprej odmerila in odrezala dolžino tkanine. Najprej sem odmerila dolžino elastike, ki je služila za pas. Nato sem se na podlagi tega odločila, kako zelo nabrano bo krilo, nato pa odrezala tkanino tudi po širini. Tako sem eno plast svetle in eno plast temnejše modre tkanine prišla na belo elastiko, ki sem jo med šivanjem s sprednje in zadnje strani napela, da se je pas krila nabral. Ugotovila sem, da bi lahko dodala še eno plast, zato sem prišla še eno svetlo in eno temnejšo plast. Ker sem želela, da krilo ni v celoti združeno v krog, sem končna dela elastike malo prekrižala in z ravnim šivom zatrdila, da sem dobila razporek.

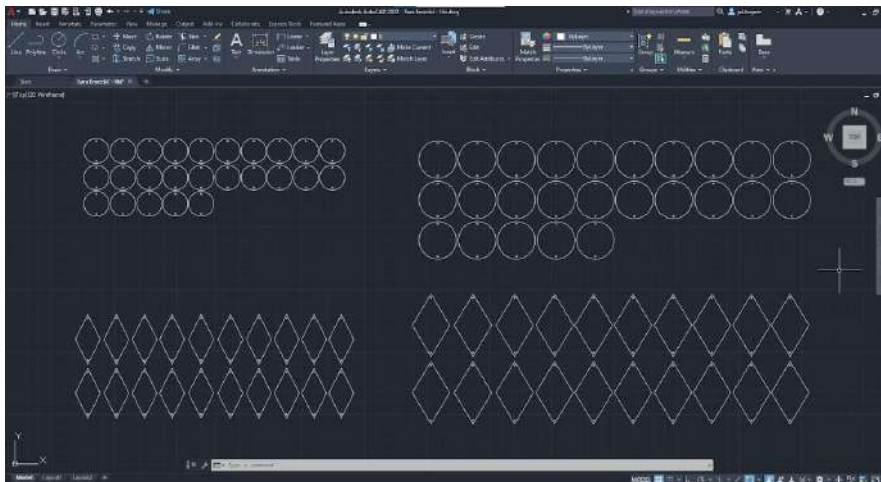

Slika 34: Vmesna faza pri izdelavi krila

(lasten vir)

5.7 Izdelava dodatkov

Ker sem želela, da se moja kolekcija povezuje s kolekcijo Iris van Herpen, sem izbrala obliko kroga. Zamislila sem si, da bi ti krogi viseli s krila in med hojo nihali. Ker sem želela, da delčki med nihanjem odbijajo svetlobo, sem se po posvetu z učiteljico odločila za prozorno pleksisteklo. Tako sem izrisala tehnično skico za manjši in malo večji krog, temu pa sem dodala še majhen in malo večji romb. Načrte sem ponovno odnesla v delavnico, kjer so po mojih tehničnih skicah v programu AutoCAD narisali načrt, da so lahko izdelke izrezali z laserjem. Vsi delčki so na zgornji in spodnji strani imeli majhne luknjice za vrstico.

Slika 35: Dodatki v aplikaciji AutoCAD

(lasten vir)

Slika 36: Izdelava dodatkov

(lasten vir)

Tukaj se je pojavilo kar nekaj težav. Sprva sem želela dodatke nanizati na silk, vendar vrvice ni lepo padla, tudi sukanca nisem mogla uporabiti, saj bi se vse skupaj med hojo zapletlo in zavožlalo. Zato sem poskusila z elastičnim laksom, ki je bil učinkovit. Nato sem vsak element posebej privezovala drug poleg drugega, da sem dobila 8 vrvic po 6 ali 5 delčkov. Vse rombe sem nato še prebarvala s prozornim lakom z bleščicami. Vse vozle sem nato še prebarvala s prozornim lakom, da bi dosegla boljše trpežnost in obstojnost. Vse vrvice sem nato z elastičnim

laksom ročno prišila na zgornji rob krila. Iz džersija sem nato skrojila še pas in s cikcak šivom elastiko prišila na pas.

Slika 37 (levo): Šivanje dodatkov

(lasten vir)

Slika 38 (desno): Šivanje pasu

(lasten vir)

5.8 Opis in simbolika oblik

Krog

Izbrala sem obliko kroga, ker sem želela svojo kolekcijo približati kolekciji Vzpon Zemlje. Iris van Herpen je obliko kroga povzela iz oblike našega planeta, ki ga sama poimenuje »modri marmor«.

Krog je v evklidski geometriji množica vseh točk v ravnini. Te točke so od središča kroga oddaljene največ za polmer r . Krog omejuje sklenjena krivulja, ki jo imenujemo krožnica. To je množica točk v ravnini, ki so od središča oddaljene točno za polmer r . [29]

Romb

Romb je v ravninski geometriji štirikotnik z vsemi stranicami enake dolžine oz. je enakostranični mnogokotnik s štirimi stranicami. Če je kakšen kot v enakostranem štirikotniku pravi, potem so vsi njegovi koti pravi, in takšen štirikotnik je kvadrat, kjer so tudi stranice pravokotne med seboj. V vsakem rombu sta nasprotni stranici vzporedni. Romb je tako poseben primer paralelograma. Romb je paralelogramu to, kar je kvadrat pravokotniku. Romb je tudi poseben primer deltoida, štirikotnika z dvema paroma enakih sosednjih stranic. Nasprotni stranici deltoida nista vzporedni, dokler deltoid ni tudi romb. Romb je poseben primer romboida, paralelograma z enakima nasprotnima stranicama in enakima nasprotnima kotoma. [30]

5.9 Aritmija mladosti

Svojo kolekcijo sem poimenovala Aritmija mladosti.

Aritmija - neenakomernost ritma

Aritmija je nenormalen srčni ritem, ki običajno vključuje nepravilnosti v frekvenci in zaporedju, ki jih je mogoče jasno videti na EKG. Aritmije se pojavijo zaradi nenormalnega ustvarjanja ali prevajanja impulzov. Vse aritmije, zlasti kronične, so lahko nevarne. Nepravilno delovanje srca pomeni, da srce ne opravlja zadovoljivo svoje funkcije, kar škoduje telesu, poleg tega pa se srce obremenjuje, ogroža samega sebe in lahko pride do hujših poškodb srčne mišice. Kronična aritmija lahko poškoduje in oslabi srčno mišico. [27]

Aritmijo lahko povežem tudi s kolekcijo Vzpon Zemlje. Adrenalin in nova izkušnja v nas povzročita vznemirjenje oz. pohitren srčni utrip, kar pomeni, da začne srce neenakomerno hitreje biti. Že če pogledamo oblačila, ki jih je kreirala Iris van Herpen, vidimo nenehno prepletanje različnih materialov.

Mladost - adolescenca

Beseda adolescenca izvira iz latinskega pridevnika adolescens, ki pomeni doraščajoči. Mladostništvo je razvojno obdobje pri človeku med otroštvom in odraslostjo. Kronološke opredelitve pri določanju spodnje in zgornje meje adolescence niso enotne. Začne se z

nastopom pubertete in konča z vstopom v odraslost, torej približno med 11. (za dečke 13.) in 20.–24. letom starosti. [28]

Za Iris van Herpen je bilo to obdobje zelo pomembno za njeno kariero. V tem obdobju je spoznala sebe in odkrila svoje talente. V najstniških letih je tudi sama skočila s padalom in od takrat dalje se ji je odprla nova pot. Vse te svoje izkušnje pa od takrat deli z nami preko svojih kreacij.

Lahko bi rekli da je aritmija mladosti nekakšno prehodno obdobje, kjer spoznavamo sebe in svoje talente ter si ustvarjamo karierno pot. V tem času pa se nam dogaja veliko razburljivih in čustvenih dogodkov, pri katerih nam srčni utrip ne bije enakomerno.

6. REZULTATI

Cilj: V oblačilo je možno vključiti lasersko rezano tkanino, ki jo sama izrišem.

To cilj sem dosegla, saj sem v kolekciji uporabila tehnologijo rezanja z laserjem. To tehniko sem izvedla tako na tkanini kot tudi na trdnejšem materialu.

Cilj: Moja kolekcija bo vključevala elemente iz kolekcije Vzpon Zemlje.

V svoji kolekciji sem uporabila obliko kroga in uporabila tkanine v modrih odtenkih, kar izvira iz kolekcije Vzpon Zemlje.

Slika 39 (levo): Končni izdelek spredaj

(lasten vir)

Slika 40 (desno): Končni izdelek zadaj

(lasten vir)

7. DUŽBENA ODGOVORNOST

V sodobnem svetu se modne smernice zelo hitro spreminjajo. Spreminjajo pa se tudi kriteriji, kateri kos oblačila lahko razumemo kot ekooblačilo. V zadnjih letih se je v modi zanimanje za to smer močno dvignilo.

Tako Iris van Herpen s svojimi kolekcijami poskuša ozaveščati o boljši skrbi za naravo. Zato sodeluje z različnimi podjetji, kot je na primer Parley for the oceans.

Tudi jaz sem poskušala ravnati družbeno odgovorno, saj sem bila racionalna pri krojenju. Pazila sem, da je bilo čim manj ostankov in da sem varčno uporabljala stroje in energijo.

8. ZAKLJUČEK

»Modi želim dati nov pomen – dati ji pomembnost v dobi tehnologije,« je dejala Iris van Herpen. »Modo vidim kot laboratorij za širšo sliko mode in moj cilj je pokazati, da moda ni od včeraj. Upam, da bo visoka moda motor napredka v naši hitro spreminjajoči se digitalni dobi.«

Namen kolekcije je bil, da dokažem, da se lahko z osnovnimi materiali in tehnikami naredi oblačilo, ki ni običajno in pri tem združuje tehnologijo in modo. Z oblačilom želim predstaviti temo, ki me je navdihnila, in s tem tudi sporočiti, da se moraš včasih podati v neznane vode, kar je v mojem primeru tehnologija, da potem odkriješ veliko novih, inovativnih stvari, ki jih drugače mogoče nikoli ne bi odkril. S tem tudi dokažeš, da je moda res veliko področje, še posebno, če si jo upaš združiti z drugimi vedami.

9. VIRI

<https://designlab.gr/newsite/2021/07/14/iris-van-herpens-earthrise-collection-is-designed-as-a-living-organism-3/> [1] 10. 1. 2023

<https://www.reservedmagazine.com/iris-van-herpen-autumn-winter-2021-2022/> [2] 10. 1. 2023

[Iris van Herpen x Parley trajnostne couture obleke | Hypebae](#) [3] 31. 1. 2023

[Ocean Plastic® — PARLEY](#) [4] 31. 1. 2023

<https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2021-couture/iris-van-herpen> [5] 5. 2. 2023

<https://youtu.be/HUvJL01uIos> [6] 5. 2. 2023

<https://www.youtube.com/watch?v=MUthbow4ptk> [7] 5. 2. 2023

<https://engineeringproductdesign.com/knowledge-base/rapid-prototyping-techniques/>[8] 5. 2. 2023

<https://artsandculture.google.com/story/how-iris-van-herpen-transformed-fashion/MAVhbe0AS9KOLQ> [9] 5. 2. 2023

<https://www.designboom.com/design/iris-van-herpen-earthrise-parley-for-the-oceans-07-06-2021/#> [10] 5. 2. 2023

https://en.wikipedia.org/wiki/Iris_van_Herpen [11] 10. 1. 2023

<https://www.businessoffashion.com/community/people/iris-van-herpen> [12] 10. 1. 2023

<https://www.irisvanherpen.com/about> [13] 10. 1. 2023

<https://www.famousfashiondesigners.org/iris-van-herpen> [14] 10. 1. 2023

[3D Rapid Prototyping: Here is Everything you Need to Know \(bcn3d.com\)](#) [15] 30. 1. 2023

[Kaj je rapid prototyping? - Definicija, metode in prednosti - TWI \(twi-global.com\)](#) [16] 30. 1. 2023

<https://womennart.com/2022/02/09/who-is-iris-van-herpen/> [17] 10. 2. 2023

<https://www.epitomexo.com/blog/all-stories/2021/7/6/iris-van-herpen-earthrise> [18] 5. 2. 2023

<https://www.thisiscolossal.com/2021/07/iris-van-herpen-earthrise/> [19] 5. 2. 2023

<https://www.vogue.pt/iris-van-herpen-alta-costura-outono-inverno-2021> [20] 5. 2. 2023

<https://www.thehindu.com/life-and-style/fashion/sky-diving-haute-couture-fashion-adventure-sport-french-sky-diver-dutch-designer-hobby-sport-free-fall-creativity-paris-fashion-week/article35897274.ece> [21] 5. 2. 2023

<https://sl.wikipedia.org/wiki/D%C5%BEersi> [22] 5. 2. 2023

<https://svetmetraze.si/kategorija/blago-za-oblacila/za-svecane-priloznosti/til> [23] 5. 2. 2023

<https://en.wikipedia.org/wiki/Neoprene> [24] 5. 2. 2023

<https://sl.puntomarineri.com/plexiglass-what-it-is-types/> [25] 5. 2. 2023

<https://www.prilevcku.si/material-za-izdelavo-nakita/laksi-vrvice-zice/navaden-laks.html> [26]
5. 2. 2023

<https://sh.wikipedia.org/wiki/Aritmija>[27] 5. 2. 2023

<https://sl.wikipedia.org/wiki/Mladostni%C5%A1tvo> [28] 5. 2. 2023

<https://sl.wikipedia.org/wiki/Krog> [29] 5. 2. 2023

<https://sl.wikipedia.org/wiki/Romb> [30] 5. 2. 2023

Knjižni viri:

Steele Valerie: Fashion designers A-Z, 2018 TASCHEN GmbH

Nina Šušteršič ...[et al.]: Likovna teorija za srednje šole, Ljubljana: Debora 2011